

Sygnatura akt I C 485/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., 30-03-2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Angelika Lewandowska

Protokolant: p.o.sekr.sąd. K. G.

po rozpoznaniu w dniu 18-03-2015 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. C.**

przeciwko (...) **S.A. w Ł.**

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 35 000 złotych (trzydzieści pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 27-08-2012 roku do dnia zapłaty.
2. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.
3. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 275,47 złotych (dwieście siedemdziesiąt pięć złotych czterdzieści siedem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.
4. Nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Koninie) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych:
  - od pozwanego kwotę 1197,37 złotych (tysiąc sto dziewięćdziesiąt siedem złotych trzydzieści siedem groszy)
  - od powoda z zasądzonych roszczenia kwotę 1723,05 złotych (tysiąc siedemset dwadzieścia trzy złote pięć groszy)

A. L.

Sygn. akt I C 485/14

UZASADNIENIE

Powód J. C. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w Ł. kwoty 35 000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 27.08.2012 r. a także o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu powód wywodził że w dniu 18.12.1998 r. w miejscowości W. doszło do wypadku, w którym śmierć poniósł W. C.- syn powoda. Sprawca zdarzenia -P. A.- został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 29.06.1999 r. Nadto wskazał, że odpowiedzialność pozwanego jest przesądzona co do zasady, albowiem pozwane towarzystwo na wniosek powoda o wypłatę zadośćuczynienia uznało szkodę i wypłaciło na jego rzecz kwotę 15 000 zł. W ocenie powoda przyznana mu kwota zadośćuczynienia jest rażąco zaniżona i nie gwarantuje pełnej rekompensaty poniesionej szkody. W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w Ł. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. Pozwany przyznał, że przyjął odpowiedzialność z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych i z tego tytułu wypłacił powodowi świadczenie w kwocie 15 000 zł. Zdaniem pozwanego żądanie

dopłaty kwoty 35 000 zł jest nieuzasadnione i wygórowane. Nadto pozwany zarzucił, że kompensacyjny charakter zadośćuczynień nie oznacza, iż jest ono nieograniczone. Pozwany podniósł, że powód oprócz zmarłego syna ma jeszcze inne dzieci -jednego syna i córki- na które z pewnością może liczyć. Pozwany stoi także na stanowisku, że odległość czasowa pomiędzy zdarzeniem z 1998 r. a zgłoszeniem żądania budzi uzasadnione wątpliwości, ponieważ z roszczeniem wystąpiono po wielu latach od zaistnienia zdarzenia. Pozwany wskazał, że z uwagi na charakter roszczenia uzasadnionym jest aby odsetki od ustalonej przez Sąd kwoty świadczeń zasądzone były od dnia wyrokowania.

Następnie pismem z dnia 27.05.2014 r. powód rozszerzył żądanie i wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 85 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od 27.08.2012 r oraz zasądzenie kosztów procesu.

Sąd ustalił, co następuje:

W. C. był najstarszym synem powoda i mieszkał w domu rodzinnym. Zginął w wypadku samochodowym, który miał miejsce 18.12.1989 r. Powód oprócz zmarłego syna W. miał jeszcze 1 syna i 3 córki. W. C. na krótko przed śmiercią sezonowo- przez okres 3 miesięcy- pracował w Niemczech. Planował, że przejmie po rodzicach prowadzenie gospodarstwa rolnego i po ślubie, który miał się odbyć w kwietniu następnego roku wraz z żoną zamieszka z rodzicami. Z wykształcenia był mechanizatorem maszyn rolniczych.

Powód po śmierci syna nie przekazał gospodarstwa rolnego i nie mogąc sobie poradzić z jego prowadzeniem oddał je w dzierżawę. Najmłodszy jego syn nie chciał prowadzić gospodarstwa będącego własnością powoda, ponieważ przejął gospodarstwo swoich teściów. J. C. dotkliwie przeżył śmierć syna. Gdy dowiedział się, że syn nie żyje krzyczał i płakał. Jego stan niepokoił najbliższych- żonę i pozostałe dzieci, którzy obserwowali, że powód jest płaczliwy, mówi sam do siebie, nic mu się nie chce, stał się nerwowy, ma problemy z pamięcią i nie śpi po nocach. Był tak załamany, że po około 2-3 tygodni po pogrzebie poszedł do lekarza. Po około pół roku od wypadku, w którym stracił syna trafił do lekarza psychiatry. Powód nie potrafi pozbierać się po śmierci syna. Mimo upływu wielu lat nadal głęboko ją przeżywa. Od 1999 r. do chwili obecnej potrzebuje pomocy lekarza psychiatry, który przepisuje mu leki antydepresyjne i nasenne. Nadal nie potrafi zasnąć bez środków nasennych, które ma regularnie przepisywane od śmierci syna. Powód cały czas wspomina zmarłego i regularnie odwiedza jego grób. W okresie świąt wracają do niego tragiczne wspomnienia a święta nie są już radosne, tak jak wcześniej i towarzyszy im żal, że syna nie ma wśród bliskich. Po śmierci syna J. C. podupadł na zdrowiu. U powoda stwierdzono reakcję żałoby wykraczającą poza postać fizjologiczną z następczymi organicznymi zaburzeniami nastroju. Żałoba wywołała u powoda postać niefizjologiczną. Pojawiły się fizjologiczne w takich przypadkach objawy szoku, niedowierzania, odrętwienia, zaprzeczenia, apatii i uczucia straty, tęsknoty. Doszło do zmian we wszystkich płaszczyznach życia powoda: fizycznej, emocjonalnej, społecznej, materialnej i intelektualnej. W badaniu przeprowadzonym u powoda 10.02.2005 r. i 19.06.2005 r. stwierdzono organiczne uszkodzenia (...), zespół psychoorganiczny i zaburzenia emocjonalne na tle organicznym. Cechy organicznego uszkodzenia (...) mogły powstać na skutek znacznego stresu jakim jest śmierć syna, ale także mogą w pewnym stopniu wynikać z wieku badanego Aktualnie poziom aktywności życiowej powoda znacznie odbiega od okresu sprzed śmierci syna, pojawia się uczucie pustki związane z miejscem w jego życiu syna i tęsknoty za nim. Nadal powód podaje zmienne samopoczucie: okresowo pojawiają się zaburzenia snu, kontroli emocji, chwiejność afektywna, drażliwość, płaczliwość, zaburzenia koncentracji, uwagi i pamięci. Powód wykonuje swoje codzienne obowiązki domowe, utrzymuje prawidłowe relacje rodzinne i z dalszym otoczeniem społecznym. Emocje związane ze stratą syna dezorganizują mu codzienne funkcjonowanie i mają nadal duży wpływ na jego samopoczucie. Organiczne uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego jest procesem nieodwracalnym i wobec tego powód będzie wymagał nadal leczenia psychiatrycznego, gdyż zaburzenia nastroju mogą się pojawiać i ustępować, a leki mają na te objawy wpływ redukujący. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda w związku ze śmiercią syna wynosi 7% (punkt 10 a – w oparciu o załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. (Dz.U. nr 234 poz. 1974). Na mocy ugody zawartej przed Sądem Okręgowym w Łodzi w sprawie I C 656/01 w dniu 27.08.2002 r. pozwany zobowiązał się do wypłaty na rzecz powoda kwoty 21 000 zł tytułem odszkodowania za szkodę wynikłą ze znacznego pogorszenia się jego sytuacji życiowej w związku ze śmiercią syna.

Pismem z dnia 20.07.2012 r. reprezentujące powoda (...) Centrum (...) w L. zwróciło się do pozwanego o wypłatę na rzecz powoda kwoty 130 000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią syna. Powód obecnie ma 65 lat. Swoją sytuację majątkową określa jako niezbyt dobrą. Utrzymuje się z emerytury w wys. 865 zł miesięcznie. Gospodarstwo domowe prowadzi wraz z żoną, która uzyskuje rentę w wys. 830 zł miesięcznie oraz córką A. C. posiadającą rentę socjalną w wys. 650 zł miesięcznie. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków: G. C. (k.24v), Ł. C. (24v.), zeznania powoda: J. C. (k.24, nagranie 00:05:14-00:20:29 k.42-42v, k.83), oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (k.30-31), kopie akt szkodowych, akta I C 932/12. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków, albowiem znalazły one potwierdzenie w zeznaniach powoda oraz dokumentacji medycznej. Zeznania powoda również zasługiwały na wiarę, albowiem były one spontaniczne a nadto stan emocjonalny powoda był widoczny również podczas przesłuchania w Sądzie.

Dokumenty, na podstawie których ustalono stan faktyczny Sąd uznał za całkowicie wiarygodne. Autentyczność i prawdziwość treści w nich zawartych nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda co do zasady zasługuje na uwzględnienie, ale nie w pełnej wysokości. Znajduje ono oparcie w treści art. 822 § 1 kc, zgodnie, z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Stosownie natomiast do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dn. 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Podstawę żądań powoda stanowi art. 448 w związku z art. 24 § 1 kc, albowiem wskutek śmierci osoby najbliższej, spowodowanej zawinionym działaniem sprawcy wypadku, doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci zerwania więzi rodzinnych. Dopuszczalność zastosowania art. 448 w związku z art. 24 § 1 kc jako podstawy dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008 r. w następstwie naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci szczególnej więzi rodzinnej łączącej osobę zainteresowaną ze zmarłym nie była kwestionowana przez pozwanego, który zarzucał jedynie, że wypłacona przez niego w toku postępowania likwidacyjnego kwota zadośćuczynienia stanowi odpowiednią rekompensatę za śmierć syna powoda.

Należy zauważyć, iż zadośćuczynienie za krzywdę jest swoistą postacią odszkodowania, którego celem jest rekompensowanie uszczerbku w dobrach osobistych (szkody niemajątkowej), oczywiście w takim zakresie, w jakim taka rekompensata, ze względu na szczególny charakter tych dóbr, jest możliwa za pomocą świadczeń pieniężnych. W literaturze podkreśla się fakultatywny i tym samym uznaniowy charakter zadośćuczynienia (por. G. Bieniek, Komentarz, s. 463 i nast.). W orzecznictwie wskazuje się, że zadośćuczynienie pieniężne ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych, dlatego ustalając kwotę zadośćuczynienia należy mieć na uwadze rozmiar cierpień fizycznych związanych z zaistnieniem wypadku. Zadośćuczynienie musi mieć wysokość odczuwalną w taki sposób, aby w mniemaniu poszkodowanego, szkoda została naprawiona a w związku z tym wywołała pewne odczucie sprawiedliwości, dlatego też powinna być odpowiednio wysoka (tak: SN w wyroku z dnia 19 maja 1998 r., II CKN 756/97, niepubl.).

Przenosząc te ogólne rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż nie ma wątpliwości, że powód należy do najbliższych członków rodziny zmarłego W. C.. Nie ulega wątpliwości, że powoda łączyła ze zmarłym szczególna zażyłość i więź emocjonalna, skoro powód tak dotkliwie przeżył śmierć syna i podupadł na zdrowiu. Na skutek śmierci syna powód pozbawiony został wsparcia z jego strony. Legły też w gruzach jego plany, że to on jako najstarszy syn będzie stanowił dla niego oparcie na starość, zajmie się gospodarstwem. Mając powyższe rozważania na uwadze Sąd uznał, iż kwota zadośćuczynienia należna powodowi winna wynieść 50 000 zł. Z uwagi na fakt zapłaty

na rzecz ojca zmarłego przez pozwanego kwoty 15 000 zł pozostaje tytułem zadośćuczynienia do dopłaty kwota 35 000 zł. Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie uznając, iż żądanie powoda jest nadmiernie wygórowane, tymczasem zadośćuczynienie nie może być nadmierne a jego wysokość musi być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Mając na uwadze sytuację finansową powoda, którą sam on określa jako niezbyt dobrą, przyznanie tej kwoty zadośćuczynienia na pewno stanowić będzie odczuwalną dla niego wartość ekonomiczną. Nie bez znaczenia w niniejszej sprawie przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia było to, że zmarły syn nie był jedynym dzieckiem powoda, co stwarza możliwość otrzymania na starość wsparcia ze strony najmłodszego syna i córek. Nadto trzeba mieć na uwadze, że upływ czasu, jaki nastąpił od tragicznego zdarzenia musi siłą rzeczy łagodzić jego skutki, albowiem oczywistym jest że powód musiał przystosować do nowej sytuacji życiowej. Powód początkowo wystąpił o zapłatę zadośćuczynienia w wys. 35 000 zł, a zatem musiał uważać, że ta kwota jest odpowiednia w okolicznościach niniejszej sprawy, co dodatkowo przekonuje Sąd o przyznaniu wysokości zadośćuczynienia właśnie w tej wysokości. Odsetki ustawowe od powyższej kwoty zadośćuczynienia Sąd zasądził, zgodnie z wnioskiem tj., od 27.08.2012 r. Sąd przy określaniu daty należnych odsetek kierował się treścią art. 481 § 1 i 2 kc oraz treścią art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152) z którego wynika, że zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie lub w terminie 14 dni licząc od dnia, gdy przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie okoliczności było możliwe i mając na uwadze, że pismem, które wpłynęło do pozwanego 26.07.2012 r. powód wezwał pozwanego do dopłaty zadośćuczynienia. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc i art. 100 kpc dokonując ich stosunkowego rozdzielenia. O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł biorąc pod uwagę rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2002, Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002, Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) Porównanie żądania pozwu z ostatecznym wynikiem procesu wskazuje, że powód wygrał niniejszy proces w 41 %, zaś pozwany w 59 %. Na koszty powoda składały się: koszty zastępstwa procesowego w wys. 2400 zł oraz opłata od pozwu wys. 1750 zł. Koszty pozwanego stanowiły koszty zastępstwa procesowego w wys. 2400 zł oraz opłata od pełnomocnictwa w wys. 17zł. Zaznaczyć należy, że w razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia opłat adwokatów czy radców prawnych, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji. Biorąc pod uwagę wynik sprawy pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 1701,50 zł a powód pozwanemu kwotę 1426,03 zł. Tym samym pozwany powinien ostatecznie zwrócić powodowi kwotę 275,47 zł. W punkcie 4 wyroku Sąd na podstawie 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j.Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) orzekł o kosztach sądowych. Na koszty sądowe w niniejszej sprawie, które nie zostały uiszczone składa się opłata od pozwu od rozszerzonej części żądania wynosząca 2500 zł oraz wydatki związane z przeprowadzoną w toku postępowania opinią biegłego w wys. 420,42 zł. Powód uległ w niniejszej sprawie w 59 %, a więc zobowiązany jest do poniesienia w tym stosunku niepokrytych kosztów sądowych, tj. w kwocie 1723,05 zł. Pozwany przegrał proces w 41 %, a więc zobowiązany jest do uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kwoty 1197,37 zł tytułem kosztów sądowych.

SSO Angelika Lewandowska